

Bibliografische gegevens

- Auteur: F. Springer (pseudoniem voor Carel Jan Schneider)
- Titel: Bandoeng-Bandung
- Gelezen druk: achtste druk (1995)
- Eerste druk: 1993
- Uitgeverij: Em. Querido's uitgeverij
- Opdracht: 'Voor de klasgenoten van toen'
- Motto: 'Time will say nothing but I told you so, Time only knows the price we have to pay; If I could tell you I would let you know. W.H. Auden'

Samenvatting

Direct na de verkiezingen stelt Chris Regensberg zijn 'Kamerzetel' beschikbaar om plaats te maken voor de jongere generatie. Chris is een doorgewinterd politicus en raadsman van de door hem in het zadel geholpen minister-president. De werkelijke reden van zijn terugtreden is dat zijn partij hem aan de kant geschoven heeft. De jongere fractieleden stellen zijn kritische commentaar niet langer op prijs. Als pleister op de wonde belooft de minister-president hem een aantrekkelijke burgemeestersplaats. Chris voelt daar weinig voor, hij wil liever zijn memoires schrijven. Het voorstel van zijn vrouw Vera om een *sentimental journey* naar zijn geboorteland Indonesië te maken, begroet hij evenmin met enthousiasme: hij verafschuwt nostalgie.

Chris stemt er wel mee in om samen met Vera, op uitnodiging van het bedrijfsleven, een handelsmissie naar Indonesië te vergezellen. Zijn aanwezigheid moet het commerciële doel van de delegatie enigszins verdoezelen. Als tegenprestatie hoeft hij alleen af en toe een 'after-dinnercauserie' over zijn geboorteland te houden.

In zijn koffers stopt Chris een doos met brieven, die zijn moeder vanuit Indië naar haar ouders had geschreven; er zit ook een klassiefoto van Chris bij.

Tijdens een interview in Jakarta komen tegen zijn zin de eerste herinneringen aan de oorlogsjaren boven. Na het officiële gedeelte van de reis, reizen Chris en Vera samen door naar zijn geboorteplaats Bandung. De taxichauffeur die hen door de stad rondrijdt, brengt hen als vanzelf naar Chris' ouderlijk huis en naar de school. Bij het afrekenen blijkt de chauffeur Regensberg bij naam te kennen. Daarna krijgt Chris een telefoontje van de ambassadeur, die meldt dat er een burgemeesterspost voor hem gevonden is - binnen twee dagen moet hij beslissen.

De volgende dag rijdt dezelfde taxichauffeur Chris naar het voormalige jappenkamp en daar vertelt de chauffeur dat hij Otje Blanchet is, de klasgenoot van Chris die hem destijds na de bevrijding uit het kamp heeft meegenomen naar huis. Chris had Otje beloofd dat hij mee mocht gaan naar Nederland, maar oom Rick heeft dit verhinderd. Ook zijn belofte om Otje te zullen schrijven, is Chris niet nagekomen. Chris probeert zich te verontschuldigen, maar Otje wuift zijn woorden weg.

Terug in het hotel vertelt Chris aan Vera dat hij de burgemeesterspost weigert.

Bron: https://www.dbnl.org/tekst/anbe001lexi01_01/lvlw00571.php#570, auteur: Ina Giard-Kramer, jaar: 1997

(DBNL is een erg betrouwbare en handige bron voor allerlei zaken betreft Nederlands, kijk vooral bij het lexicon van literaire werken: https://www.dbnl.org/tekst/anbe001lexi01_01/)

Vertelinstantie

De vertelinstantie van het verhaal is de personale verteller, verteld vanuit Chris Regensberg. Omdat de lezer alleen de subjectieve visie en gevoelens te zien krijgt van Chris Regensberg. Bovendien is het verhaal geschreven in de derde persoon enkelvoud. Citaat: 'Dat doet mp beter dan Judas zelf, dacht Regensberg, maar echt verraden voelde hij zich niet meer.' (pagina 8) Citaat: 'Zwak applausje, en nu alle ogen op hem gericht, Hij zag Vilders' kop vol verwachting naar het spreekgestoelte geheven, de staatssecretaris schuin op zijn achterovergeschoven stoel hangend, een been over het andere, alsof hij thuis was. Maar Vera staaarde neer op haar dessert bordje, uit medeleven of zenuwen. Kort gegrinnik om zijn eerste, zwakke grapje. 'Politici, het woord het zegt het al, spreken vaak met dubbele tong. Als ik dat hier vanavond doe, moet dat een andere oorzaak hebben, want politicus ben ik niet meer.' Niet eens zo beroerd die tekst, moest hij zelf toegeven. Ernst en ironie aardig gedoseerd, anekdotes niet al te melig, ieder nostalgisch geleuter vermeden.' (pagina 38)

Ook komt er in sommige stukjes een belevende ik-verteller, die vertelt in de eerste persoon enkelvoud, citaat: '*Wat doe ik hier. Vera heeft hoofdpijn, misschien wordt ze ziek, en ik dwaal rond in een verleden die mijn moeder uit haat duim zoog. Ik erger mij aan de eerste beste tandeloze taxichauffeur.*' (pagina 101) Het is een belevende ik-verteller, omdat de verteller in de eerste persoon schrijft, het einde niet weet en de beweegredenen volstrekt subjectief zijn van de verteller. De belevende ik stukjes zijn schuingedrukt.

Tijd

Historische tijd

De historische tijd is erg moeilijk te bepalen. Exacte tijdsaanduidingen zijn niet te vinden, maar naar mijn schattingen speelt het zich af in de jaren tachtig, want in 1946 verliet Chris Regensberg Nederlands-Indië en toen was hij rond de dertien. In het verhaal is hij in de vijftig. Dus dan zijn er ongeveer veertig jaren voorbijgegaan en dan kom je bij de jaren tachtig. Bovendien is er nog geen sprake van technologie.

Vertelde tijd

De vertelde tijd is ongeveer een maand en loopt vanaf de verkiezingen tot en met de reis naar Indonesië.

Verteltijd:

De verteltijd is 146 bladzijden. Het boek is verder niet onderverdeeld in hoofdstukken.

Terugwijzingen – vooruitwijzingen – flashbacks:

Vooruitwijzingen: Ik heb geen vooruitwijzingen gevonden

Terugwijzingen:

Een voorbeeld van een terugverwijzing is, citaat: "Regensberg laatste gesprek onder vier ogen met zijn volleerde, zelfverzekerde discipel vond drie weken voor de verkiezingen plaats, een milde middernacht. Er was veel te bespreken, had hij gedacht, langs de Korte Vijverberg naar het Binnenhof lopend. Een zieltoegende coalitie, geen nieuwe opties die het bloed van opwinding naar de wangen joegen, wrijving in de eigen partij. Hij kwam van een ontspannen etentje met drie

fractiegenoten die, zoals het hoorde, aan de lippen van nestor hadden gehangen, en hij vond zijn leven zo beroerd nog niet. Nog een paar jaar de vinger aan de politieke pols en dan uit eigen beweging de laatste buiging maken, niet wachten tot de anderen zijn zetel onder hem wegtrokken. 'Alles hier onder controle?' had hij joviaal de bode begroet, die de deur voor hem opendeed." (pagina 9)

Flashbacks: Ik heb geen flashbacks kunnen vinden

Chronologisch – niet-chronologisch:

Het verhaal is chronologisch verteld, want er komt geen omkering van tijd of flashback voor.

Ab ovo – in medias res:

Het verhaal is in medias res, want door de loop van het boek kom je achter Chris Regensbergs herinneringen. Je krijgt ze niet meteen aan het begin van het verhaal.

Personages

De hoofpersoon van het verhaal is Chris Regensberg. Hij is rond de vijftig jaar oud. Over zijn uiterlijk kom je weinig te weten. Hij speelt bij veel zaken op het Binnenhof een belangrijke rol op de achtergrond met de ambities levens te beteren. Citaat: 'Men kon nog niet buiten Regensbergs wijsheid, zeiden ze. Politiek zwaargewicht, éminence grise, geweten van de partij, koele realist, het voetlicht graag aan anderen latend, maar binnenskamers met zijn scherpe analyses de fractie vaak tot nuchtere besluitvorming dwingend, stut en toeverlaat van een lange rij bewindslieden-zo kwam de figuur Regensberg uit de meeste commentaren naar voren.' (pagina 7) Voor de ontmoeting met Otto was Regensberg een brompot en dat vond vooral van zichzelf. Hij is erg onzeker. Ook is boos op de partijleden dat ze het niet eerlijk tegen hem gezegd hadden dat ze hem weg wouden. Citaat: 'MP, de partij ze hadden gelijk: wég met Regensberg, kletsmajoor ouwe stempel.' (pagina 63) Na de ontmoeting tussen Chris en Otto komt Chris tot de conclusie dat je geen super carrière hoeft te hebben. Dit verandert Chris ook. Citaat: 'De sik prikte in zijn hals en hij sloeg zijn armen om Otto's schouders en drukte tegen hem tegen zich aan. Gelukkig en wanhopig tegelijk – zo had hij zich nog nooit gevoeld. Gejuich vanbinnen, een dikke prop in zijn keel, snikken in de diepte.' (pagina 144) Het 'verraad' van vroeger wat altijd vast zat komt eindelijk naar buiten en dit maakt hem niet meer de brompot van vroeger. Met deze informatie en het feit dat de informatie verspreid door het boek verteld wordt, kan je concluderen dat Chris Regensberg een round character is

De relatie met Vera Regensberg is erg oppervlakkig. De gesprekken zijn eenrichtingsverkeer en gaan eigenlijk alleen maar over het werk van Chris. Citaat: 'Van ieder belangrijk gesprek bracht hij Vera altijd verslag uit.' (pagina 9) Zo vertelt Chris vrij weinig over zijn jeugd. De relatie met Otto in tegenstelling met die van Vera veel complexer. Aan het einde van het gesprek durft hij ook eerlijk te zijn over de relatie. Citaat: "Voelde je je toen door mij verraden? Dat wil ik weten!" 'Verraden, Chrissie? Ai, nou wie is verraden? Jij bent gegaan ik ben gebleven. Zo is het leven, such is life, zegt de Engelsman' (pagina 142)

Vera Regensberg is de echtgenote van Chris Regensberg en is ook rond de vijftig jaar oud. Ze wordt beschreven als aantrekkelijk voor haar leeftijd. Ze rookt ook, evenals haar man. Vera is erg sociaal en ziet dingen graag van de positieve kant. Citaat: 'Vera raakt maar niet uitgezwijmeld over zijn fraai Nederlands.' (pagina 89) Maar Vera kan ook boos worden, citaat: 'Ze gooide de gids in de hoek. 'Dat pesterige

róttoontje van je! Een halfuur geleden was je nog bang dat ik nog doodging en nu treiter je...' (pagina 110)

Vera Regensberg is een flat character, want ze gaat geen verandering door en de informatie over haar karakter is niet erg verspreid.

Otto 'Si-Ompong' Blanchet. Otto zat in dezelfde klas als Chris, dus zal Otto ook rond de vijftig zijn. Zijn belangrijkste kenmerk is zijn gebit, citaat: 'Otjes zwarte tanden grijnsden naar hem toe. Afgebrand dorp, Si-Ompong, vroeger speelde ik nog met hem, had hij gedacht. (pagina 125) Ook draagt hij een bril, is relatief klein en heeft veel rimpels. Hij heeft een vrouw en drie kinderen. Ook hij rookt. Hij wordt beschreven als oud, wijs en betrouwbaar. Ondanks zijn niet aantrekkelijke uiterlijk en zijn lage stand is hij erg trots op zichzelf en zijn familie. Citaat: Trots en fier, fier en trots, vrij onvereerd, de familie Blanchet van Bandung.' (pagina 143) Otto is een flat character, want hij ondergaat geen verandering.

Motieven

Leidmotief

Het leidmotief is 'quid pro quo' en betekent zoiets als voor wat, hoort wat. In Chris zijn gedachte is dit principe dat je nooit iets voor niets krijgt en dat de denkbeeldige weegschaal in balans moet zijn. Citaat: "Dan smeer ik 'm even, snap je, Chris, en moet jij op Castor passen.' Quid pro quo, zo was het toen al.' (pagina 100) Voor Chris is het 'verraad' verraad, omdat hij die denkbeeldige weegschaal niet in balans heeft gebracht. Otto heeft Chris ondergebracht en Chris heeft daarvoor niks gedaan. Otto heeft dit westerse principe niet en voor hem is dit geen verraad, want hij kent de weegschaal niet.

Verhaalmotief

Het belangrijkste motief is herinnering. Chris gaat naar Indonesië voor het boek dat hij wil gaan schrijven, namelijk zijn memoires. Citaat: 'Alles moet verteld, Vera!' (pagina 16) Maar dit loopt niet zo lekker. Hij weet namelijk vrij weinig over zijn jeugd: na vijf minuten is hij al klaar. Met het gesprek met Subrpto komen er weer weinig naar boven maar iets meer dan normaal. Citaat: "Ach, zoeken, zoeken... misschien ons huis, de laan waar we woonden. Ik zie een soort Hollandse villawijk voor me. Zal wel niet meer bestaan. In je kinderherinneringen is alles mooier en groter.' (pagina 45) Zijn herinneringen komen pas echt terug met de ontmoeting van Otto. De waarheid komt naar boven door de verhalen van Otto. Chris kan zijn verleden niet meer sussen. Citaat: "*Alles wou ik vergeten, ik wás alles vergeten, maar het is er nog. Mijn leven lang heb ik zonder het te weten alles meegedragen in een geheime cel in mijn botte kop.*" (pagina 133) Het 'vergeten' van deze herinneringen komt omdat volgens Chris hij Otto verraden heeft. Dit past goed bij een quote van Chris, citaat: "Een goed politicus moet kort van memorie zijn, heb ik altijd beweerd, is beter voor zijn nachtrust." (pagina 101-102)

Cultuur-historisch motief

Er is geen cultuur-historisch motief in dit verhaal.

Ruimte

Fysische ruimte

Een fysische ruimte is de weersomstandigheid zonnig. Citaat: 'Gloeiende zonnestreven dansten voor zijn ogen.' (pagina 144) Citaat: 'Wel leek het net of hij

zich onophoudelijk in de ogen wreef, maar heel goed kon Regensberg dat niet zien, want zelf huilde hij en de autoruiten weerkaatsten lilazonlicht.' (pagina 145)

Psychische ruimte

De psychische ruimte is zonneschijn en emotie. Citaat: 'Wel leek het net of hij zich onophoudelijk in de ogen wreef, maar heel goed kon Regensberg dat niet zien, want zelf huilde hij en de autoruiten weerkaatsten lilazonlicht.' (pagina 145)

Zintuigelijke ruimte

De zintuigelijke ruimte is beeld/zien. Citaat: 'Hij ging ook in bed liggen, staarde naar de glas-in-loodfiguurtjes, luisterde naar de airconditioning en het fanatieke geroep van de tennissfans achter het hotel, net als gister.' (pagina 98) Ander citaat: 'Samen keken ze naar de orerende bewindsman en de instemmend knikkende heren om hem heen.' (pagina 65)

Titelverklaring

De titel wijst naar de confrontatie met zijn herinneringen en zijn verleden. In de huidige naam van de stad Bandung is deze confrontatie en daardoor wordt Bandung weer het oude 'Bandoeng' van zijn herinneringen. Dit heeft invloed op de rest van zijn leven.